

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság dr. Rézmovits Péter ügyvéd által képviselt **I.r.**, dr. Farkas Csaba ügyvéd által képviselt **II.r. és III. r. felpereseknek** dr. Bárándy György ügyvéd és dr. Kovács V. Adrienn ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **szerződés teljesítése** iránt a Fővárosi Bíróság előtt 22.G.75.489/1995. szám alatt indult, 22.G.40.977/2004. szám alatt folytatódott és a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.279/2009/19. számú ítéletével befejezett perében az említett jogerős ítélet ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2011. március 8-án megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.279/2009/19. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r. felperesnek 625.000 (Hatszázhuszonötezer) Ft felülvizsgálati perköltséget és az adóhatóság felhívása alapján 2.500.000 (Kettőmillió-ötszázezer) Ft le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az I. r. felperes és az alperes között 1992. június 29-én 1992. december 31-ig terjedő időtartamra szóló, 1993. február 15-én pedig 1993. december 31-ig terjedő időtartamra szóló együttműködési megállapodás jött létre, melynek alapján az I. r. felperes előbb 250.000.000 Ft összegű, majd 600.000.000 Ft összegű elkülönített keretet tartott az alperes rendelkezésére személygépkocsik kölcsön felhasználásával történő, magánszemélyek részére való értékesítése céljából. A korábbi szerződésben az alperes a mindenkor hó végi

hitelállomány után évi 5 %-os, a későbbi szerződésben pedig évi 4 %-os kamat megfizetését vállalta. A felek mindkét megállapodásban kikötötték, hogy amennyiben valamelyik adós a lejáratától számított 3 hónapon belül a kölcsön esedékes részletét nem fizeti meg, úgy a vissza nem fizetett kölcsönt és annak járulékait az alperes az I. r. felperesnek megtéríti. A kölcsönszerződések további biztosítéka volt az I. r. felperes javára a vásárolt gépkocsik tekintetében alapított zálogjog is. Az I. r. felperes és az alperes között 1993. február 15-én egy másik megállapodás is létrejött, melyben az alperes tevékeny közreműködést vállalt a zálogul lekötött gépkocsik visszaadásában és újbóli értékesítésében.

Az évi kamat fizetésére negyedévenként utólag volt köteles az alperes 1992-ben csak egy alkalommal fizetett az alperes az I. r. felperesnek kamatot, 1993. I. negyedévétől pedig - vitatva az I. r. felperes számítási módszerét - a kamatfizetést megtagadta.

Az alperes két ügyvezetője és egy tagja ellen - lopott gépkocsik értékesítésében orgazdaként való közreműködés gyanúja miatt - különösen nagy kárt okozó csalás és más bűncselekmények miatt nyomozás indult, 1993. május 11-én őrizetbe vételükre, 1993. május 14-én pedig előzetes letartóztatásukra került sor. Az erről tudomást szerző I. r. felperes 1993. május 19-én kelt levelében közölte az alperessel, hogy 1993. május 12-től az általa értékesített gépkocsikra a hitelnyújtást határozatlan időre felfüggeszti.

1993. február és augusztusa között az I. r. felperes elküldte az alperesnek a hátralékos adósokról készült kimutatást, 1993. augusztusától pedig megkezdte a hátralékos adósok kölcsönszerződéseinek felmondását. A zálogul lekötött gépkocsik átadására az adósokat az alperes bevonása nélkül szólította fel az I. r. felperes. 1993. szeptember 15-én viszont a felmondással érintett adósok adatainak közzlése mellett felhívta az alperest, hogy járjon el a behajtás érdekében.

1993. szeptemberétől tárgyalások folytak az I. r. felperes és az alperes között a hitelezés újraindításáról. 1993. október 20-án kelt levelében az alperes lemondott az adósoktól birtokba vett gépkocsik értékesítésében való közreműködésről. Az I. r. felperes 1994. március 10-i levelében azt közölte az alperessel, hogy a továbbiakban nem kíván vele a korábbi szerződéshez hasonló megállapodást kötni. Az alperes 1995. január 1-től szünetelteti működését.

Az I. r. felperes 1995. március 22-én előterjesztett keresetében az 1992-1993. évekre szólóan megkötött megállapodások alapján 429.090.679 Ft tőke és ennek 1994. szeptember 30-tól járó „járulékai”, továbbá a hitelek után fizetendő évi 5 %, illetve 4 % lejárt kamat és ennek járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresetét a Ptk. 272. § /1/ bekezdésére alapította. A per során az I. r. felperes követelése egy részét a II. r. felperes

részére engedményezte, és keresetét akként módosította, hogy csak a hitelállomány után felszámított 74.478.318 Ft összegű hitelkamat tekintetében kéri az alperes marasztalását. A II. r. felperes az alperes kézfizető kezesi felelősségére alapítottnan 203.204.769 Ft és az egyes részösszegek megjelölt járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes viszontkeresetében egyetemlegesen kérte marasztalni az I-II. r. felpereseket 165.016.000 Ft tőkében és annak 1994. január 1-től járó kamataiban arra alapítottnan, hogy az I. r. felperes kellő alap nélkül függesztette fel a hitel folyósítását és ezzel az alperes működését ellehetetlenítette. További 3.090.000 Ft tőke és ennek 1993. február 15-től járó kamatai megfizetésére azért kérte egyetemlegesen kötelezni felpereseket, mert az I. r. felperes 1993. február 15-én az alperes bankszámlájáról ilyen összegben fizette ki 2 db hamis csekk ellenértékét ismeretlen személynek.

A Fővárosi Bíróság 22.G.75.489/1995/58. számú ítéletével az alperest 74.478.318 Ft megfizetésére kötelezte az I.r. felperes javára, a II. r. felperesnek az alperessel szembeni keresetét elutasította.

Kötelezte az I. r. felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 82.800.000 Ft-ot és ennek 1994. január 1-től járó, továbbá 3.090.000 Ft-ot és ennek 1993. február 15-től járó kamatait. Az alperes ezt meghaladó viszontkeresetét elutasította.

A Legfelsőbb Bíróság mint másodfokú bíróság Gf.I.33.073/1999/9. számú közbenső és részítéletével (továbbiakban: 9. sorszámú határozat) az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érintette, az alperes által az I. r. felperesnek fizetendő hitelkamat összegét 80.675.998 Ft-ra és ennek az egyes részösszegek után járó kamataira felemelte.

Megváltoztatta az elsőfokú ítéletnek a II. r. felperes keresetét elutasító rendelkezését és megállapította, hogy az alperest kézfizető kezessége alapján a II. r. felperessel szemben fizetési kötelezettség terheli. A követelés összegére nézve az elsőfokú bíróságot a tárgyalás folytatására utasította.

Az elsőfokú bíróság ítéletének az I. r. felperest 3.090.000 Ft-ban és annak kamataiban marasztaló, valamint az I. r. felperesnek az alperessel szembeni kárfelelősségét megállapító rendelkezését helybenhagyta. Az I. r. felperes által fizetendő kártérítés összecszerűsége tekintetében az elsőfokú ítéletet a teljes perköltségre kiterjedően hatályon kívül helyezte és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A Legfelsőbb Bíróság mint másodfokú bíróság az I. r. felperes beszámítási kifogása alapján 12. sorszám alatt kiegészítő közbenső és részítéletet hozott, melyben megállapította, hogy az alperes

részére megítélt 3.090.000 Ft és kamatai tekintetében az alperes követelése beszámítás következtében megszűnt, az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a viszontkeresetet e tekintetben elutasította és ugyanezen okból módosította az I.r. felperes részére járó késedelmi kamatokra vonatkozó rendelkezéseket.

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság Gfv.X.31.041/2001/3. számú határozatával hatályában fenntartotta a másodfokú bíróság 9. sorszámú - 12. sorszám alatt kiegészített - közbenső és részítéletét.

A Fővárosi Bíróság előtt 22.G.40.977/2004. szám alatt folytatódott eljárásban a II. r. felperes - dr. G Gy szakértői véleményét elfogadva - 749.148.975 Ft továbbá ezen tőkeösszegezen belül 629.864.661 Ft után 2005. október 1-től járó évi 6 %-os késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes a kereset teljes elutasítását kérte kártérítés címén előterjesztett viszontkeresetének tőkeösszegét pedig 232.584.000 Ft-ban jelölte meg.

Az I. r. felperes a viszontkereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság 102. sorszámú ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a II.r. felperesnek 749.148.975 Ft-ot, továbbá ezen tőkeösszegezen belül 629.864.661 Ft után 2005. október 1-től járó évi 6 %-os késedelmi kamatot.

Kötelezte az I. r. felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 9.440.000 Ft-ot és ennek 1994. január 1-től járó kamatait. A Legfelsőbb Bíróság 9. sorszámú közbenő és részítéletének módosításával felhatalmazta az alperest, hogy 9.440.000 Ft tőke és késedelmi kamataira vonatkozó követelését a jogerős részítélet szerinti tartozásával szemben beszámítással érvényesítse. Az alperes ezt meghaladó viszontkeresetét elutasította.

Az alperes a II. r. felperes javára való marasztalásáról a szakértő 97. sorszámú aggálytalan szakértői véleménye és az annak alapján leszállított kereset szerint döntött. Hangsúlyozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság közbenő ítéleti rendelkezései tekintetében beállt a Pp. 229. § /1/ bekezdés szerinti anyagi jogerő, így az ott írtakra tekintettel már nem vitatható az alperes készfizető kezesi felelősségének fennállása.

Az ítélet szerint kötve van az elsőfokú bíróság a Legfelsőbb Bíróság 9. számú határozatában írt iránymutatásokhoz. E határozatból következően az alperes azon költségei és ráfordításai megtérítését igényelheti, melyek amiatt merültek fel, hogy az 1993. évre vonatkozó szerződés lejártá előtti mintegy három hónapban a tevékenység folytatásának tárgyi és személyi feltételeit az I.r. felperes magatartására figyelemmel, a tevékenység folytatásának reményében fenntartotta. A szakértő 1993. október 7. és december

31. közötti 86 napra 9.440.000 Ft-ban jelölte meg az alperes felszámolható költségének és ráfordításainak összegét, és az elsőfokú bíróság ezen összeg és járulékai erejéig találta alaposnak az alperes kártérítési követelését. Álláspontja szerint elmaradt haszon címén az alperes kártérítést nem követelhet és nem áll fenn az I. r. felperes kártérítési felelőssége amiatt sem, hogy az alperest - amely ténylegesen „nem fizető” adósa volt - a Központi Pénzüntézet Hitelinformációs Rendszerbe bejelentette. Az elsőfokú bíróság 111/I. szám alatt kiegészítő ítéletet hozott, és az alperesi beszámítás eredményeként, a közbenső és részítélet módosításával 96.230.328 Ft-ban és a megjelölt járulékokban határozta meg az alperes I.r. felperessel szembeni marasztalásának összegét.

A Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.279/2009/19. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben és akként változtatta meg, hogy az alperest a III. r. felperes javára kötelezte a II. r. felperes részére megítélt marasztalási összeg és perköltség megfizetésére, az alperest a részítélet alapján az I. r. felperes javára terhelő marasztalási összeget pedig a beszámítás eredményeként 96.230.328 Ft-ról 96.870.168 Ft-ra emelte fel.

Tényként állapította meg, hogy a másodfokú eljárás alatt történt meg annak bejelentése, hogy a II. r. felperes már 1999-ben a III. r. felperesre engedményezte perbeli követelését. A III. r. felperes perbelépését a másodfokú bíróság 10/I. számú végzésével engedélyezte, ezt a határozatot pedig a Legfelsőbb Bíróság helybenhagyta. Álláspontja szerint a III. r. felperes követelésének elévülésére azonban az alperes alaptalanul hivatkozott, mert az I.r. felperes az elévülési határidőn belül benyújtotta keresetét, követelésének perbeli érvényesítése pedig folyamatos volt. Az elsőfokú eljárás tartama alatt a II. r. felperes személyében nem következett be változás, csak cégneve változott meg 2002. február 25-től O I V Kft-ről O F V Kft-re.

A jogerős határozat szerint az elsőfokú bíróság helytállóan értelmezte a Legfelsőbb Bíróság 9. sorszámú határozatát és helytállóan mellőzte a jogalap vizsgálatát a II. r. felperes keresete és az alperes viszontkeresete tekintetében. Az aggálytalan szakértői véleményre tekintettel további szakértői bizonyításra, illetve a szakértői anyagok szakértői testület általi felülvizsgálatának elrendelésére nem volt szükség. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság érdemi döntésével és annak indokaival, a beszámítás folytán járó marasztalási összeg pontosításáról pedig a rendelkező részben írtak szerint döntött.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a III. r. felperes keresetének teljes terjedelmű elutasítását, az alperes viszontkeresetének helytadó határozat meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság

új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Felülvizsgálati kérelmét az alábbiakkal indokolta:

A jogerős ítélet tényállása hiányos, mert nem tartalmazta, hogy az alperes ügyvezetőinek előzetes letartóztatása már 1993. júliusában megszűnt, az ügyvezetők ellen indult nyomozást pedig 2005. májusában bizonyítottság hiányában szüntették meg. A jogerős ítéletből kimaradt annak rögzítése, hogy az I. r. felperes a gépjárművek értékesítésébe nem vonta be alperest, tehát megsértette az 1993. február 15-én megkötött együttműködési szerződésben foglaltakat. A másodfokú bíróság nem a Pp. 206. § /1/ bekezdésének megfelelően járt el.

Tévesen tekintették az eljárt bíróságok dr. G Gy szakértői véleményét aggálytalannak, mert az nem terjed ki az egyes adósokkal szemben folyamatban volt végrehajtási eljárások eredményének vizsgálatára. A 2005. szeptember 30-ai állapoton alapuló szakértői vélemény így nem lehet megalapozott, mert nem a ténylegesen fennálló tartozás összegét tartalmazza. Az alperes indítványozta, hogy a szakértői vizsgálat terjedjen ki a végrehajtási eljárások eredményének értékelésére is, de ezt az indítványt indoklás nélkül hagyták figyelmen kívül a bíróságok és ezzel megsértették a Pp. 163. § /1/ bekezdésében és 221. § /1/ bekezdésében írtakat. Elmaradt mind a szakértői vélemény kiegészítése, mind annak felülvéleményeztetése, holott a 97 sorszámú szakértői vélemény azt is tartalmazta, hogy a II. r. felperes által engedményezéssel megszerzett tőkeérték kialakulását nem lehet nyomon követni.

A másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy az 1993. február 15-én létrejött két megállapodás csak együtt érvényes, e két okirat együttes értelmezéséből pedig az alperes készfizető kezessége nem vezethető le. A készfizető kezesség az adott esetben semmiképpen nem terhelheti az alperest, mert az I. r. felperes 3 hónap elteltével fordulhatott csak az alperes ellen, és pedig csak abban az esetben, ha ezen időtartam alatt az együttműködési megállapodásban rögzített eljárás nem vezetett eredményre. Az I. r. felperes viszont az együttműködési megállapodást kétség kívül megszegte, ez a tény pedig érinti és befolyásolja az alperes helytállási kötelezettségét, ugyanis a jogosulti késedelemre tekintettel az alperes nem volt köteles teljesíteni, szabadult a tartozása alól (Ptk. 302. §, 312. § /3/ bekezdés). A megállapodásból eredő kötelezettségek megszegése miatt az alperes a kezesség szabályai alapján is mentesült kötelezettségei alól (Ptk. 273. § /2/ bekezdés, 276. § /2/ bekezdés). A kezes kötelezettsége az adott esetben terhesebbé vált amiatt, hogy a zálogtárgy értéke az időmúlásra tekintettel csökkent, holott nagyobb értéket képviselt volna, ha lefoglalására korábban sor kerül.

A Legfelsőbb Bíróság 9. sorszámú határozatának téves értelmezésével jutottak az eljárt bíróságok arra a következtetésre, hogy az I. r. felperes kártérítési kötelezettsége csak a kiadásokkal és költségekkel kapcsolatban felmerült kár megtérítésére terjed ki. A

Legfelsőbb Bíróság döntése ilyen megállapítást nem tartalmaz, ellenkezőleg, azt hangsúlyozta, hogy a felek közötti együttműködési szerződés 1993. december 31. előtt nem szűnt meg, és bizonyítást kell lefolytatni az elsőfokú eljárásban arra nézve, hogy milyen károk érték az alperest 1993. utolsó három hónapjában. A viszontkereset tárgyában hozott döntés nem felel meg a Ptk. 355. § /4/ bekezdésében és a Pp. 221. § /1/ bekezdésében írtaknak.

Több szempontból is jogszabálysértő, hogy a másodfokú bíróság a III. r. felperes számára ítélte meg a II. r. felperes követelését. Az engedményezés alapját az 1999. január 4-én aláírt hiányos és okirati bizonyítékként értékelhetetlen engedményezési szerződés képezte, melynek létezésére a II. és III. r. felperesek - a Ptk. 4. § /1/ és /4/ bekezdésében írtakat megsértve - korábban nem hivatkoztak. A perbeli követelés beazonosítására az engedményezési szerződés nem alkalmas. Mivel a III. r. felperes az 1999-ben reá engedményezett követelést határidőben nem érvényesítette, az elévült. A Ptk. 329. § /2/ bekezdéséből az következik, hogy amennyiben a kötelezettet nem értesítik az engedményezésről, úgy az új jogosult követelése öt év elteltével elévül.

Az I.r. felperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. A II. és III.r. felperesek ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, vizsgálhatta felül és arra a megállapításra jutott, hogy az a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő.

A II. r. felperes az alperes készfizető kezesi felelősségére alapítottan terjesztett elő az alperes marasztalására irányuló keresetet, az alperes pedig viszontkeresetében kártérítés címén kérte az I. r. felperes marasztalását. A Legfelsőbb Bíróság mint másodfokú bíróság 9. sorszámú határozata e követelések tekintetében közbenső ítéleti rendelkezéseket tartalmazott. Egyrészt a II. r. felperes keresetét elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezés megváltoztatásával megállapította, hogy az alperest készfizető kezessége alapján fizetési kötelezettség terheli a II. r. felperessel szemben, másrészt helybenhagyta az elsőfokú ítéletnek azt a rendelkezését, mely megállapította az I. r. felperesnek az alperessel szemben fennálló kártérítési felelősségét és az elsőfokú bíróságot mind a II. r. felperes alperessel szembeni kereseti követelésének összegére nézve, mind az I. r. felperes által az alperes részére fizetendő kártérítés összegszerűsége tekintetében a tárgyalás folytatására utasította. A másodfokú bíróság e jogerős határozatával véglegesen eldöntötte, hogy a II. r. felperes alperessel szembeni keresetének, valamint az alperes I. r. felperessel szembeni kártérítési viszontkeresetének jogalapja fennáll és e döntéshez minősített kötőerő, anyagi jogerő fűződik.

Ez annyit jelent, hogy az elbírált jogalapot a későbbiekben vitatni nem lehet, ahhoz mind a felek, mind a bíróságok kötve vannak.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében azt állította, hogy a Legfelsőbb Bíróság 9. sorszámú határozatában írtak ellenére a rendelkezésre álló okiratokból nem vezethető le az alperes készfizető kezességének fennállása, illetve állította, hogy az I. r. felperes szerződésszegése folytán az alperes mindenképpen mentesül készfizető kezesi felelőssége alól. Ugyanezen körülményekre hivatkozott az alperes az elsőfokú eljárás során és az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében is.

Helyesen jártak el a bíróságok, amikor figyelmen kívül hagyták az alperesnek a készfizető kezesség fennállását vitató előadásait az alperes készfizető kezesi felelősségének fennállását megállapító jogerős közbenső ítéleti rendelkezésre tekintettel. Megjegyzi a Legfelsőbb Bíróság, hogy a folytatódó eljárásban az alperes készfizető kezességével kapcsolatban nem hivatkozott olyan körülményekre, szerződéses rendelkezésekre, melyeket a Legfelsőbb Bíróság nem értékelt 9. sorszámú határozatának meghozatalakor, ugyanakkor a Pp. 229. § /1/ bekezdése értelmében akkor sem lehetne eltérni a 9. sorszámú határozatban írtaktól, ha a később lefolytatott bizonyítás anyaga erre alapot adott volna.

A Pp. 229. § /1/ bekezdése szerinti anyagi jogerő vonatkozik a Legfelsőbb Bíróság 9. sorszámú határozatának részítéleti rendelkezésére is, azzal, hogy a Pp. 213. §-ának /2/ bekezdése egy kivételes esetben feloldja a kötőerő hatályát, nevezetesen lehetőséget ad arra, hogy a bíróság a beszámítási kifogásra, illetve a viszontkeresetre vonatkozó tárgyalás eredménye alapján utóbb a részítéletet hatályon kívül helyezze, vagy megfelelően módosítsa.

A folytatódó eljárásban a perben eljáró bíróságok kötve voltak a Legfelsőbb Bíróság 9. sorszámú határozatában foglaltakhoz a tekintetben is, hogy a folytatódó eljárásban milyen körben szükséges a tényállás további tisztázása, illetve a bizonyítási eljárás lefolytatása.

A perbeli esetben a Legfelsőbb Bíróság 9. sorszámú közbenső és részítéletének rendelkező része állapította meg az I. r. felperes kártérítési felelősségének fennállását, ugyanakkor a határozat indoklása tartalmazta az ezzel szorosan összefüggő megállapításokat. A Legfelsőbb Bíróság 9. sorszámú határozatának indoklása megállapította, hogy az I. r. felperes 1993. májusában jogos okból tagadta meg a szerződés teljesítését, mert az alperes mindkét ügyvezetője ellen szándékos bűncselekmény miatt indult büntető eljárás alapján alappal következtetett arra, hogy az ügyvezetők szándékosan vettek részt lopott gépkocsik értékesítésében, ez pedig azt jelentette, hogy lényeges változások állottak be a hitelnyújtás körülményeiben, felmerült a szerződéstől eltérő cél alapos gyanúja, azaz lopott járművek értékesítésének

finanszírozása. A Legfelsőbb Bíróság közbenső és részítélete azt is tartalmazta, hogy 1993. szeptemberében a felek között tárgyalások kezdődtek és az I. r. felperes olyan magatartást tanúsított az alperessel szemben, melynek alapján az alperes joggal bízhatott abban, hogy a szerződés teljesítését - mely nemcsak az alperesnek, de az I. r. felperesnek is érdekében állt - az I. r. felperes folytatja és a megállapított hitelkeretet továbbra is az alperes rendelkezésére tartja. K B az I. r. felperes kockázatkezelési igazgatóságának osztályvezetője is 1993. október 7-i írásbeli véleményében azt javasolta az I. r. felperesnek, hogy folytassák a kapcsolatot az alperessel. Ezt követően az I. r. felperes a szerződés hátralévő részében mintegy három hónapon keresztül abban a hiszemben tartotta az alperest, hogy remélheti a hitelek további folyósítását. E magatartással összefüggésben az alperesnek 1993. december 30-ig olyan költségei és kiadásai keletkeztek, amelyek a hiábavaló várakozás nélkül nem merültek volna fel. Ezért áll fenn a 9. sorszámú határozat szerint az I. r. felperes kártérítési felelőssége, abban pedig az elsőfokú bíróságnak kell állást foglalnia, milyen kár érte az alperest azáltal, hogy az I. r. felperes három hónapon keresztül nem döntötte el folytatja-e a szerződés teljesítését.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a jogerős közbenső és részítélet indokolásának fenti megállapításai kötötték e perben eljárt bíróságokat. Az ott írtakra figyelemmel a későbbiekben nem volt vitatható, hogy 1993. májusában jogos okkal tagadta meg az I. r. felperes a szerződés teljesítését és az sem, hogy az I. r. felperes kártérítési felelőssége a jogerős közbenső és részítélet indoklásában írtak szerint áll fenn.

A Legfelsőbb Bíróság hivatkozott határozata megállapította, hogy az I. r. felperes jogellenes károkozó magatartása azért áll fenn, mert a perbeli szerződés 1993. december 31-i megszűnése előtti mintegy három hónapban abban a hiszemben tartotta az alperest, hogy remélheti vevői részére a hitelek további folyósítását. Megállapította azt is, hogy e magatartással okozati összefüggésben keletkeztek az alperesnek 2003. utolsó három hónapjában olyan költségei és kiadásai, melyek a hiábavaló várakozás nélkül nem merültek volna fel, tehát meghatározta a határozat, hogy az I. r. felperes a jogellenes magatartásával összefüggésben felmerült mely károk megtérítésére köteles. Ezen megállapításhoz a korábban kifejtettek szerint a perben eljárt bíróságok kötve voltak.

Az eljárt bíróságok azösszezszerűség tekintetében dr. G Gy 73. sorszám alatti kiegészítő szakvéleményéből indultak ki, mely szerint a kártérítésként megítélhető költségek és ráfordítások összege összesen 9.440.000 Ft. A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint az I. r. felperesnek az e szakértői véleményben írtak szerinti marasztalása érdemben helyes volt. A szakértő által megjelölt költségek és ráfordítások összezszerűségét egyébként az

alperes sem vitatta. Olyan kártípusok tekintetében kérte az alperes az I. r. felperes marasztalását, (értékcsökkenéssel, illetve elmaradt haszonnal kapcsolatos kár) melynek megítélését a Legfelsőbb Bíróság 9. sorszámú közbenső és részítélete - a fentebb írtakra figyelemmel - kizárta.

A fentebb írtakból következően nem volt jelentősége annak, hogy az alperes ügyvezetőinek előzetes letartóztatása már 1993. nyarán megszűnt, sem annak, hogy az ellenük folytatott nyomozást két évvel később bizonyítottság hiányában megszüntették. Az I. r. felperes kártérítési felelősségének fennállása, illetve terjedelme szempontjából a Legfelsőbb Bíróság 9. sorszámú határozatában írtak az irányadóak.

Dr. G Gy szakvéleménye szerint a II. r. felperes a megvásárolt követeléseket nyilvántartásba vette, a szerződésben meghatározott kamatokkal és törlesztésekkel a könyveiben szereplő összegeket módosította és 2005. szeptember 21-i beadványában a könyvelt adatokkal egyezően mutatta ki a követelésállományt (a szakértő 40. sorszámú 2006. július 10-én érkezett véleménye). Az elsőfokú bíróság 2006. december 11-i végzése alapján tíz kiemelt adós vonatkozásában részletesen vizsgálta a szakértő a törlesztések tőkére és kamatra való elszámolását, a II. r. felperes belső nyilvántartásai alapján és megállapította, hogy az engedményezést követő törlesztések a nyilvántartásokban átvezetésre kerültek, elszámolásuk a kamatra megtörtént, az eladások bizonylatolása szabályos volt, a gépkocsik eladásának értékével minden esetben csökkentették az adósokkal szembeni követeléseket. A szakértő 73. sorszámú szakvéleménye kiegészítésében rögzítette azt is, hogy a végrehajtások eredménye miként szerepelt a II. r. felperes számviteli nyilvántartásában (csak néhány esetben talált adatot arra vonatkozóan, hogy „mekkora összegű pénz, illetve egyéb eszköz került sikeresen végrehajtásra a gépkocsikon kívül”).

Az elsőfokú bíróság az alperes indítványa alapján 90. sorszámú végzésben elrendelte valamennyi - 157 - adóssal szembeni követelés nyilvántartásának teljes körű részletes átvizsgálását és pedig kétféle számítás alapján. Az egyik számítás szerint a lejárt ügyleti kamat után is el kellett számolni ügyleti és késedelmi kamatot, a másik számítás alapján pedig az adósok által teljesített, illetve a végrehajtások során befolyt összegeket a költségekre, kamatokra, illetve a tőke törlesztésére kellett elszámolni, a tőkére kellett felszámolni az ügyleti és a késedelmi kamat együttes mértékének megfelelő kamatot és az így tőkésített lejárt ügyleti kamat után kellett számolni az évi 6 % késedelmi kamatot. A szakértő ezen utóbbi számítás alapján nyújtotta be 97. sorszám alatti nyilatkozatát, melyben valamennyi iratanyaggal rendelkező adós dokumentációjának részletes vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy a II. r. felperes követelése 749.148.975 Ft

tekintetében megalapozott, mely összeg 145.573.151 Ft tőkéből, 1.484.645 Ft kezelési költségéből, 482.806.865 Ft ügyleti kamatból, 96.119.573 Ft késedelmi kamatból és az ügyleti kamat után járó 23.164.741 Ft összegű késedelmi kamatból áll.

Egyetért a Legfelsőbb Bíróság az eljáró bíróságokkal abban, hogy a beszerzett szakértői vélemény kellően megalapozott, aggálytalan és további szakértői bizonyítás elrendelésére nem volt szükség. Nem osztja a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelemnek azt az álláspontját, hogy a 2005. szeptember 30-i állapot alapulvételével, az adósok elleni végrehajtási eljárások eredményének feltárása nélkül elkészített szakértői véleményt nem fogadhatták volna el - és pedig indoklás nélkül - ítélezésük alapjául az eljáró bíróságok. A szakértő egy konkrét időponthoz kapcsolódóan készítette el az elszámolást, mely önmagában amiatt nem minősül megalapozatlannak, hogy a követelés összege a végrehajtási eljárások folyamatban léte alatt még csökkenhet. Iratellenesen hivatkozik a felülvizsgálati kérelem az indoklás hiányára is. Az elsőfokú ítélet szerint a bíróság jelentőséget tulajdonított annak, hogy mivel a perbeli esetben a végrehajtási eljárások tíz évnél régebbi bírósági határozatok alapján indultak meg, az idő múlásával egyre kevesebb az esélye a tartozások további csökkenésének. E mellett azt is értékelte, hogy a követelések esetleges csökkenését kompenzálja az a körülmény, hogy a II. r. felperes utóbbi követelését leszállította, és nem tartotta fenn keresetét az 145.573.150 Ft tőketartozás utáni ügyleti kamat tekintetében. Ezzel pedig az elsőfokú bíróság nemcsak eleget tett - az alperes iratellenes állításával szemben - indoklási kötelezettségének, de okszerű és logikus magyarázatát is adta annak, hogy miért mellőzte a további szakértői bizonyítás lefolytatását.

A II. r. felperes az 1998. február 2-án kelt engedményezési szerződés alapján szerezte meg perbeli követelését. A II. r. felperes cégneve 1994. május 31-e és 2002. február 25-e között a cégjegyzék szerint O I V Korlátolt Felelősségű Társaság volt, 2002. február 25-től pedig cégneve O F V Kft-re változott. Ennek megfelelően mind a 2008. december 5-én kelt elsőfokú ítélet, mind a Fővárosi Ítéltábla jogerős ítélete e módosított cégnévvel jelölte meg a II. r. felperest. A per folyamatba léte alatt tehát a II. r. felperesnek csupán a cégneve változott, de a II. r. felperes személyét, illetve jogalanyiságát illetően semmiféle változás nem történt.

A II. r. felperes és a III. r. felperes 2009. október 1-én kelt közös beadványukban az 1999. január 4-én megkötött engedményezési szerződés alapján kérték a II. r. felperes jogutódjaként a III. r. felperes perbelépésének engedélyezését és a II. r. felperes perből történő elbocsátását. A másodfokú bíróság 10. sorszámú végzésével az utóbbi kérelmet elutasította, de megállapította, hogy a III. r. felperes a perben a II. r. felperes pertársaként vesz részt és ezt

a végzést a Legfelsőbb Bíróság mint másodfokú bíróság Gf.X.30.403/2009/2. számú végzésével helybenhagyta. A Legfelsőbb Bíróság a végzés indoklásában arra is rámutatott, hogy a II. r. felperes nyilatkozatára tekintettel az alperes az engedményezési szerződés tartalmát nem vitathatja, az engedményezési szerződés esetleges érvénytelensége az alperes fizetési kötelezettségét ugyanis nem befolyásolja. Ez a másodfokú végzés jelen eljárásban is irányadó, így a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelemben előadottak alapján nem vizsgálódhat a III. r. felperes perbelépésének jogszerűsége tekintetében és figyelmen kívül kell hagynia a felülvizsgálati kérelemnek az engedményezési szerződés tartalmára vonatkozó megállapításait is.

Alapvetően téves a felülvizsgálati kérelemnek az az álláspontja, hogy a III. r. felperes követelése azért évült el, mert az 1999-ben reá engedményezett követelésről a kötelezettet csak öt év elteltével értesítette. A Ptk. 327. § /1/ és /2/ bekezdése értelmében a követelés bírósági úton való érvényesítése az elévülést megszakítja, a bírósági eljárás jogerős befejezése után pedig az elévülés újból megkezdődik. Mivel az I. r. felperes a per során el nem évült követelést érvényesített, annak perbeli érvényesítése folyamatos volt, a bírósági eljárás befejezésére pedig a III. r. felperes perbelépése után került sor, ezért a III. r. felperes által megszerzett követelés elévülése fogalmilag kizárt.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperes eredménytelenül nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, ezért a Pp. 270. § /1/ bekezdés, 78. § /1/ és a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § /5/ és /6/ bekezdése alapján köteles megfizetni az I.r. felperes mérsékelt, de ÁFA-val növelt összegű felülvizsgálati perköltségét, továbbá az államnak az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § /2/ bekezdése alapján. A II. és III.r. felpereseknek megítélhető felülvizsgálati perköltsége nem merült fel.

Budapest, 2011. március 8.

Dr.Vezekényi Ursula sk.a tanács elnöke
.Lőrincz Györgyné sk.előadó-bíró
Gyöngyösiné dr.Gyüggyei Klára sk.bíró

